

MILLIY O‘ZLIKNI ANGLASH JARAYONIDA TARIX FANINING ROLI:

Komilova Shoxidaxon Odilovna

Farg‘ona viloyati Dang‘ara tumani

3-son texnikumi tarix fani o‘qituvchisi

Annotatsiya

Ushbu maqolada milliy o‘zlikni anglash jarayonida tarix fanining tutgan o‘rni va ahamiyati yoritilgan. Tarix fanining jamiyat ma’naviy hayotidagi roli, milliy xotirani shakllantirishdagi vazifasi hamda yosh avlodda vatanparvarlik, milliy g‘urur va fuqarolik mas’uliyatini tarbiyalashdagi ta’siri tahlil qilingan. Shuningdek, tarixiy meros obyektlari, jumladan Registon majmuasi, Ichan-Qal’a va Buxoro tarixiy markazi kabi obidalarining milliy o‘zlikni shakllantirishdagi o‘rni ko‘rsatib berilgan. Maqolada tarixiy shaxslar merosi va mustaqillik davrida tarix faniga berilayotgan e’tibor masalalari ham yoritilgan.

Kalit so‘zlar: Milliy o‘zlik, tarix fani, milliy identitet, tarixiy xotira, ma’naviyat, vatanparvarlik, tarixiy meros, UNESCO, jadidchilik, fuqarolik jamiyati, mustaqillik, milliy qadriyatlar.

ANNOTATION

This article examines the role and significance of the science of history in the process of developing national identity. It analyzes the importance of history in the spiritual life of society, its function in shaping collective memory, and its influence on fostering patriotism, national pride, and civic responsibility among the younger generation. The article also highlights the role of historical heritage sites, including the Registan complex, Ichan-Qal’a, and the Historic Centre of Bukhara, in strengthening national identity. Furthermore, it discusses the legacy of prominent

historical figures and the growing attention given to the study of history during the years of independence.

Key words: National identity, history as a discipline, national identity formation, historical memory, spirituality, patriotism, historical heritage, UNESCO, Jadidism, civil society, independence, national values.

Kirish

1. Tarix va milliy identitet nazariyalari

Bugungi kunda milliy o'zlikni anglash faqat tarixiy voqealarni bilish bilan cheklanmaydi. Zamonaviy olimlar milliy identitetni "ijtimoiy xotira" tushunchasi bilan bog'laydi. Fransuz tarixchisi Pierre Nora "xotira joylari" (lieux de mémoire) nazariyasini ilgari surgan. Bu nazariyaga ko'ra, tarixiy obidalar, bayramlar, ramzlar va tarixiy shaxslar milliy xotirani shakllantiruvchi asosiy omillardir.

Masalan:

Samarqand

Buxoro

Xiva

Bu shaharlar nafaqat turistik markaz, balki milliy o'zlik ramzi hamdir.

2. Tarixiy meros va UNESCO ro'yxati

Milliy o'zlikni anglashda xalqaro miqyosda e'tirof etilgan meros obyektlari muhim o'rin tutadi. Masalan:

UNESCOning Butunjahon merosi ro'yxatiga kiritilgan

Registon

Ichon-Qal'a

Buxoro tarixiy markazi

Bunday e'tirof xalqning o'z tarixiga bo'lgan hurmatini oshiradi va milliy faxr tuyg'usini mustahkamlaydi.

3. Jadidchilik harakati va milliy uyg'onish

XX asr boshlarida yuzaga kelgan jadidchilik harakati milliy o'zlikni anglashda muhim bosqich bo'ldi. Jadidlar xalqni ilm-ma'rifat orqali uyg'otishni maqsad qilganlar. Bu harakat namoyandalari orasida:

Abdulla Avloniy

Mahmudxo'ja Behbudiy

Munavvarqori Abdurashidxonov

ular milliy tafakkur va tarixiy ongini shakllantirishga katta hissa qo'shgan.

4. Tarix fanining zamonaviy texnologiyalar bilan uyg'unligi

Bugungi kunda tarix fani raqamli texnologiyalar yordamida yanada keng targ'ib qilinmoqda:

Virtual muzeylar

3D rekonstruksiya

Elektron arxivlar

Onlayn tarixiy platformalar

Masalan, O‘zbekiston tarixi davlat muzeyi ekspozitsiyalarida zamonaviy interaktiv usullar qo‘llanilmoqda. Bu yoshlarning tarixga qiziqishini oshiradi.

5. Tarix va fuqarolik jamiyati

Tarixiy ong shakllangan jamiyatda fuqarolik mas’uliyati yuqori bo‘ladi. O‘z tarixini bilgan inson:

milliy manfaatlarni anglaydi;

mustaqillik qadriyatini tushunadi;

ijtimoiy jarayonlarda faol ishtirok etadi.

Bu jarayon ayniqsa O‘zbekiston mustaqillik davrida yanada muhim ahamiyat kasb etdi.

XULOSA

Milliy o‘zlikni anglash – bu faqat o‘tmishni eslash emas, balki undan saboq olib kelajakni barpo etishdir. Tarix fani millatning genetik xotirasi sifatida jamiyat barqarorligi, ma’naviy birligi va taraqqiyotining asosiy tayanchidir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI

- 1.Shavkat Mirziyoyev. *Yangi O‘zbekiston strategiyasi*. – Toshkent: O‘zbekiston, 2021.
- 2.Islom Karimov. *Yuksak ma’naviyat – yengilmas kuch*. – Toshkent: Ma’naviyat, 2008.
- 3.Abdulla Avloniy. *Turkiy guliston yoxud axloq*. – Toshkent: O‘qituvchi, nashr yili
- 4.Mahmudxo‘ja Behbudiy. *Tanlangan asarlar*. – Toshkent: Ma’naviyat, nashr yili.

5. Pierre Nora. *Realms of Memory (Les Lieux de Mémoire)*. – Paris: Gallimard, 1984–1992.

6. UNESCO. *World Heritage List Materials*. – Paris, rasmiy hujjatlar.

7. O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi. – Toshkent: 2023-yilgi tahrir.

8. O‘zbekiston tarixi (Oliy ta’lim muassasalari uchun darslik). – Toshkent: O‘zbekiston Respublikasi Oliy va o‘rta maxsus ta’lim vazirligi nashri.